

İstismar Mağduru Çocuğun Korunmasında Bir Uygulama: Çocuk İzlem Merkezi(ÇİM)

Canan TOPDEMİR¹

Özet

Çocuğun gelişiminde olumsuz etki yaratabilecek her türlü kasti ya da bilinçsiz tutum ve davranış istismar kavramı çerçevesinde ele alınabilir. İstismar türleri incelendiğinde cinsel istismar olgularında gerek çocuk ve gerekse aile açısından büyük travmalar ve belkide kapanmayacak derin izler bırakabildiği için acil müdahale gerektiren durumlardır. Tüm istismar türleri ve doğuracağı ağır travmatik durum gözönüne alındığında çocuklarımızın ikincil örselemelerin ortadan kaldırılmasını sağlamak, çocuğa ve ailesine adli, tıbbi ve psikolojik destek vermek “Çocuk İzlem Merkezi” (ÇİM) çalışmamızın ana konusunu oluşturmaktadır.

Araştırmamızın amacı, istismar mağduru çocukların hukuk ve tıbbi (sağlık, sosyal, psikolojik) düzlemde örselemeden Çocuk İzlem Merkezleri’nde alanında uzman kişilerce ve tek çatı altında gerekli işlemler yapıldıktan sonra hayata kazandırılması için neler yapılabileceği amaçlanmıştır.

ÇİM’nde sağlıklı bir çalışma yürütülmesi için, mağdur ve yakınlarının yaşadıkları çirkin olay sonrası sığınabilecekleri bir kurum olduğunun, farkındalık kampanyaları başlatarak anlatılmalıdır. Kurumlar arasında koordinasyon ve işbirliği sağlanması, disiplinlerarası paylaşımlar,

¹ *Istanbul Aydın Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Psikoloji Anabilim Dalı,
canan.topdemir1234@hotmail.com*

çocuğun haklarını ve yüksek çıkarlarını ön planda tutacak, sivil toplum kuruluşlarının hassasiyetinden ve tecrübelerinden de faydalanarak vakaların mağdur çocuk yararına sonuçlanmasında önemli bir katkı sağlayacaktır.

***Anahtar Kelimeler :**Çocuk İstismarı,Çocuk Cinsel İstismarı, Çocuk İzlem Merkezleri.*

An Application in the Protection of the Victims of Child Abuse: Child Monitoring Centers

Abstract

Any attitudes or behaviors, may it be intentional or not, which have any negative impacts in the upbringing of a child can be classified within the framework of abuse.

When looked into the types of abuse, the happenings of sexual abuse require immediate attention since it can lead to big traumas and irreparable scars that it may leave on the child and the family. The main subject of the The Children Monitoring Center (CMC) is to eliminate secondary trauma in children and to support the child and the family medically, psychologically, and legally when keeping in mind of all types of abuse and the heavy traumatic conditions that they will lead to. The purpose of our research is to figure out how to adapt the abused children back into the community after the required processes have been completed, without traumatizing the child with legal and medical manners, with the help of experts of the CMC.

For the CMC to function in a healthy way, the CMC should be introduced by starting awareness campaigns to show the victim and their close ones that they can take refuge under the CMC. Coordination and collaboration between institutions, interdisciplinary exchanges and benefiting from civil society organizations' experience and sensitivity

will be a big aid in the cases being favorable for the victim child and also in protecting the child's rights and interests.

Keywords: *Child Abuse, Child Sexual Abuse, Children Monitoring Centers*

Giriş

Varoluşundan bu yana insanoğlu suç kavramıyla içiçe olmuş ve bu karmaşada çocuklar korunmaya en çok muhtaç olan gurubu oluşturmaktadır. İçinde bulunduğumuz modern çağda çocuklara karşı suçun artması ve suç yaşının endişe verici seviyelere inmesi, artan suç oranlarında çocuk mağdurların sayısının da kaygı verici boyutlarda olduğu düşünülmektedir. Geleceğimizi emanet edeceğimiz çocuklarımızın, gerek aile ve gerekse toplum içinde sağlıklı bir maziye sahip olarak yetiştirilmesi, sağlıklı bir toplum açısından büyük bir önem arz etmektedir. Bu anlamda bilinçli aile, duyarlı sosyal çevre ve bütüncü olarak yasal düzenlemeler ile konuya hassasiyet gösteren devlet kurumları disiplinler arası uyum içerisinde çalışmalıdır.

Çocuğa yönelik cinsel istismar vakaları son yıllarda hızla artarak bütün dünyanın gündeminde önemli bir yer tutmaktadır. Çocuğa yönelik şiddeti incelediğimizde, çocuk istismarı kelimesinin çocuğa yönelik olarak uygulanan şiddetlerin tüm boyutlarını ele alan bir kavram olduğunu görmekteyiz. Bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de sık olarak görülmekte olduğu ve bu durumun başlangıcının yıllar öncesine kadar uzandığı tespit edildiğini vurgulamıştır (Polat, 2007). Her ne kadar son yıllarda kayıtlara yansıyan vaka sayılarında artış görülsede istismarın tarihi insanlık tarihine paralel olarak değerlendirilmelidir. Çocuğa yönelik cinsel istismar şiddetin tüm boyutlarını içeren bir kavramdır. Çocuk istismarı çocuğu ve ailesini doğrudan içinde yaşadığı toplumu ise dolaylı olarak etkilemektedir.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) çocuk istismarını şu şekilde tanımlamıştır: "çocuğun sağlığını, yaşamını ve gelişmesini tehlikeye atacak şekilde bir yetişkin, toplum veya ülkesi tarafından bilerek veya bilmeyerek yapılan davranışlar, haklarını ihlal eden her türlü eylem ve eylemsizliklerin tümüdür" (WHO, 2006).

Diğer istismar türlerinde ise hassas bir çalışma ve gözlem Dünya Sağlık Örgütü (WHO) çocuğa yönelik istismarı dört ana başlıkta toplamıştır. Bunlar: Fiziksel, cinsel, duygusal ve ihmal şeklindedir. Fiziksel istismar diğerlerine göre belirtileri açısından daha kolay gözlemlenebilmektedir. Cinsel istismar olgularında alanında uzman personelin aile, çocuk ve toplum ilişkilerini zedelemekten multidisipliner bir yaklaşımla yapılacak titiz çalışmalar ile olguları tespit etmeleri oldukça önemlidir.

Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesini imzalayan tüm devletlerin kanunlarında bazı yasal düzenlemeler yapmaları için teşvik edilmiştir. Özellikle 35. Maddede; çocukla yapılacak görüşmede bu eylemi yapacak personelin profesyonel ve iyi eğitim almış olması dikkat çekicidir. Bu durum da Çocuk İzlem Merkezleri (ÇİM)' nin önemini ve işleyişini onaylar durumdadır. ÇİM' nden önceki uygulamalarda mağdur çocukların, yaşadıkları istismarları adli süreç içinde tekrar tekrar yaşadıklarını anlatmaları çocukların örselenmelerine , kendilerini aşağılanmış hissetmelerine sebep olmaktadır. Söz konusu iyileştirme ve yapılanma çocuğun korunmasını ve yüksek yararını öncelikli görev olarak üstlenmektedir.

Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM)

Çocuk İzleme Merkezi (ÇİM) aşağıdaki şekilde tanımlanmış ve işlevleri belirtilmiştir. Bu tanım diğer resmi belgelerde de aynı şekilde kullanılmaktadır. Cinsel istismara maruz kalan çocukların, yaşadıkları travmaları defalarca tekrarlanmaktan ve örselenmekten koruyarak

istismar şüphesi ve beyanın alınması, çocuğun muayenesinin uzmanlar eşliğinde yapılması, aile ile görüşmelerin sağlıklı bir zeminde yürütülmesi ve tüm bulguların rapor edilmesi için gerekli personel ve ekipmanların oluşturulduğu, asıl ve asli görevlerinin başında çocuğun hak ve yararlarını gözetmekte olan bir devlet kuruluşudur.

Cinsel istismara maruz kalan çocukların, yaşadıkları travmaları defalarca tekrarlanmaktan ve örselenmekten koruyarak istismar şüphesi ve beyanın alınması, çocuğun muayenesinin uzmanlar eşliğinde yapılması, aile ile görüşmelerin sağlıklı bir zeminde yürütülmesi ve tüm bulguların rapor edilmesi için gerekli personel ve ekipmanların oluşturulduğu, asıl ve asli görevlerinin başında çocuğun hak ve yararlarını gözetmekte olan bir devlet kuruluşudur (<http://www.hsyk.gov.tr>).

Çocuk İzlem Merkezleri' nin Kuruluş Amaçları

- Cinsel istismara uğrayan çocuğun incelemesi ve tedavisi aşamasında merkez tarafından gerekli görülen sağlık, eğitim, kolluk kuvvetleri, hukuk ve adalet sistemi gibi işbirliği yapılması gereken diğer kamu kuruluşları ile eşgüdüm içinde hizmet sağlanması.
- Çocuğa hukuki yardım yapıp çocuğun hakları savunulurken ikincil travmanın önlenmesi.
- Merkezde oluşturulacak güvenli ve çocuk dostu ortam ile çocuktaki travmanın etkilerinin azaltılması.
- Korunma altına alınması gereken olgularda, çocuğun güven içinde kalabileceği uygun bir ortam sağlanıncaya kadar geçici bir süre barınma, beslenme, giyim, sağlık ve güvenlik gereksinimlerinin karşılanması.
- Ailenin yaşadığı travmanın ve yaşanan olayın sağlıklı değerlendirilmesi amacıyla aile ile görüşülmesi.
- Ailenin ilk danışmanlık gereksinimlerinin karşılanması.

- Meslek elemanlarının hizmet içi eğitimlerine destek verilmesi şeklindedir.
- ÇİM’de çalışan personelin özellikleri ve mekanın fiziki yapısı çocuğun kendini emniyette hissetmesini sağlayacak niteliktedir (<http://www.hsyk.gov.tr>).

Yaşadığı olumsuzluklar nedeniyle travmaya uğrayan çocuk için ÇİM’nde “çocuk dostu” bir ortam oluşturulması hedeflenmiştir.

Ülkemizde de istismara uğrayan bazı çocuklar ya da aileleri yaşadıkları çirkin olayı gizleme eğilimi göstermektedir. Bu durum çocuklara ve ailelerine verilmesi gereken tıbbi, hukuki ve sosyal desteği engellemektedir. ÇİM’nde çocuğun yüksek yararı ve mağdur ailelerin verilerinin gizliliği esas alınarak, yazışmalarda mağdur çocukların isimlerinin kullanılmadığı özel yazılımlar kullanılmaktadır. Ailelerin ve çocuğun ikincil örselenmelerden korunması yönünde tüm hassasiyetler en azından kanunlar çerçevesinde sağlanmaktadır. Çocuk İzlem Merkezlerinde gizlilik, bilgilerin gizliliği kadar, merkezlerin gizliliği, hastahane bünyesinde sağlık ve adli işlemlerin aynı noktada yürütülmesi de sağlanmaktadır.

Çocuk İzlem Merkezleri’ nin Fiziksel Yapısı

Sağlık Bakanlığı’na bağlı bir hastane çatısı altında, dışarıdan bakıldığında diğer kliniklerinden ayırt edilemeyecek fiziksel özelliklerde bulunan ve bir merkez olduğu anlaşılmasına dikkat edilen, ilgili kurumlarla koordinasyon içinde çalışan, çocuğun tekrar örselenmesini engelleyecek biçimde bütün adli, sosyal ve tıbbi işlemlerin tek merkezde yapılmasına imkan veren fiziki donanımlara sahip ve ÇİM standartlarına uygun hazırlanmış bir kuruluşur (<http://www.hsyk.gov.tr>).

ÇİM’nde adli görüşme odası, aile görüşme odası, küçük yaş için oyun odası, ergen için oda, dinlenme odası, muayene odası, adli görüşmenin

seyredildiği ses ve görüntünün kaydedildiği oda, savcı odası, idari oda, mutfak, lavabo ve banyodan oluşmaktadır.

Çocuk İzlem Merkezleri' nin İşleyişi

Çocuğun cinsel istismarına yönelik bir ihbar alınması durumunda ya da bu yönde şüphe duyulduğunda önce kolluk kuvvetlerine veya doğrudan Cumhuriyet Savcılığına bildirilir. Cumhuriyet Savcısının talimatıyla ÇİM' ne ulaştırılan çocuğun adli süreci başlamış olur ve buna paralel olarak da çocuk için barodan avukat temin edilir. Bu alanda özel eğitim almış kolluk kuvvetleri sivil araçla, dikkat çekmeyecek bir şekilde çocuğu alma işlemini gerçekleştirir.

Kolluk Kuvvetleri (KK., 2016)' nin merkez hakkındaki görüşleri konunun önemini vurgular niteliktedir; mağdur çocuğun ÇİM' ne getirilmesi ve merkezde devam eden incelemeler esnasında ÇİM' ne ulaşan vakalarda sosyal çalışmacı ile savcılık makamı arasında köprü oluşturan polis, vakaların incelenmesi sırasında ciddi sorunlar yaşamakta, gerek personel ve gerekse teknik donanım yetersizliği vakaların çözümünde ciddi bir problem sarmalına dönüşmektedir. İstanbul gibi büyük şehirlerde ÇİM sayılarının ve buna bağlı olarak personel sayısının artırılması bu büyük kargaşayı kendiliğinden ortadan kaldıracaktır (KK., 2016).

ÇİM hakkında Sosyal Hizmetler Uzmanı (SHU 1, 2016)' nın belirttiği gibi; istismara uğrayan çocukların yaşadığı tüm bu olumsuzluklara rağmen ÇİM çok önemli bir görev üstlenmektedir. Çocukla adli görüşmecilerin temas halinde olması, özel bir bölmede ve kulaklıkla savcılığın soruşturmaya katılması, tek bir merkezde tüm işlemlerin toplanması çocuğun ikincil travma yaşamasını engellemektedir. Özellikle de gönüllü savcıların ÇİM' ne katkısının önemini vurgulamıştır (SHU 1, 2016).

Çocuk İzlem Merkezi' nde Ön Görüşme

ÇİM' ne getirilen mağdur çocuk ile adli görüşme öncesi çocukla ön görüşme yapılmaktadır; çocuğun gelişimsel özellikleri değerlendirilmektedir. İstismar mağduru çocukla iletişim sağlanarak cinsel istismar olayına dair çocuktan ön bilgi alınmaktadır. Çocuğun gelişimsel dönemi ile uyumlu olup olmadığı değerlendirilerek, böylelikle çocuktan elde edilecek bilgiye dair beklentiyi ve detayları belirlemede yardımcı olmaktadır ve aynı zamanda soruların biçimi ve içeriği de belirlenmiş olmaktadır. Görüşmenin temposu ve yapısı çocuğun stresle baş etme yeteneği ile uyumlanır ve cevapları gelişimsel çerçevede yorumlanarak çocuğa merkezde neler yapılacağı ile ilgili süreç anlatılır (<http://www.hsyk.gov.tr>).

Adli görüşme öncesi mağdur çocuğun ortama alışması yaşadığı travmadan uzaklaşması ve rahatlaması amacıyla çocuğun adli görüşmeye hazırlandığı ön görüşme mağdur çocuk için ilk adımdır.

Ankara ÇİM tarafından hazırlanan istatistiksel bilgiler incelendiğinde, 2010 yılında 3 ayda bir gerçekleşen istismar vakası, 2012 yılında günde 3 vakaya kadar yükselmiştir. Günümüzde bu vakaların sayısının maksimum günde 12 olduğu düşünülürse, ÇİM' nin gerekliliği bir kez daha ortaya çıkmaktadır. ÇİM' ne bildirilen vaka sayısında ki artışın, bilinçlendirme çalışmaları sonucunda olduğu göz ardı edilmemelidir.

Sosyal Hizmetler Uzmanımız ÇİM' nin sayısının henüz yetersiz olmasının sonucunda bir vakaya yeteri derecede zaman ayırlamamasının hassasiyetine değinmiştir. Mağdur çocukla yapılacak olan adli görüşme analizi ne kadar hassas yapılırsa sorunun çözümünde mağdur çocuk ve ailelerinin topluma katılımı noktasında verilecek hizmet o kadar kaliteli olacaktır. Merkezlerin sayısı artmadığı sürece verilen hizmetin de yüzeysel ve geçici bir destek olduğu unutulmaması gerektiğini belirtmiştir (SHU 3, 2016).

Çocuk İzlem Merkezi' nde Aile Görüşmesi

ÇİM' nde mağdur çocuk ile ön görüşme yapılırken diğer taraftan alanında uzman olan personel (psikolog, sosyal çalışmacı) tarafından aile görüşme odasında çocuğun birinci dereceden yakını ile yapılır. Aileden; çocuk ve aile yaşantılar ile ilgili bilgi alınması, olaya ilişkin tepki ve tutumlarının, çözüm yollarının değerlendirilmesi, ihtiyaçlarının belirlenmesi, uygun kurum ve kuruluşlara yönlendirilmesi, ailenin adli süreç ile ilgili bilgilendirilmesi, çocuğa yönelik sergilenmesi gereken tutum ve davranışlarla ilgili bilgilendirilmesi vb. işlemlerinin gerçekleştirildiği ve yapılan görüşme ile ilgili rapor düzenlendiği görüşmelerdir.

Adli görüşmeler sonrasında yapılacak değerlendirme ve alınacak kararların sağlıklı olabilmesi ve objektif mesleki kararlar alınabilmesi için mutlaka " aile görüşmesi " yapılmalıdır (<http://www.hsyk.gov.tr>). Aile bireylerinin nasıl etkilendiklerinin saptanması ve çocuğun korunmasına ilişkin ana babanın planlarının değerlendirilmesi önemlidir.

Aile görüşmesi ve çocuk ile yapılan ön görüşme sonunda her iki görüşme değerlendirilir. Aile görüşmesi ve adli görüşme sonucunda özellikle bazı durumlarda aile içi ensest olguları tespit edilebilmektedir. Adalet ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (ASPB) görevlisi aile görüşmesinden sonra aileyi ziyaret ve tespit gerekiyor mu karar verir ve sonrasında gerekli yardımlar için ailye ziyaretlerde bulunmaktadır. Sosyal Hizmetler Uzmanı istismar mağduru çocuk ve aile ile ilgili sağlıklı bir çalışmanın yapılabilmesi için çocukların getirildiği mahallelerin, sokakların yani olayın yaşandığı suç mahallinin sosyo-ekonomik yapısının net bir şekilde incelenerek sağlıklı bir sonuca varılabileceğine değinmiştir (SHU 2, 2016).

Çocuk İzlem Merkezi' nde Adli Görüşme

Mağdur çocuktan ifade alınırken ÇİM görev alan personel alanında uzman olan (psikolog, sosyal çalışmacı) tarafından aynalı bir odada, ses ve görüntü kaydı yapılarak alınmaktadır. Çocuktan ifade alındığı sırada; Cumhuriyet Savcısı, kolluk kuvveti, SHEÇEK personeli, çocuğun avukatı, adli tıp uzmanı/ çocuk psikiyatristi aynanın arka tarafındaki bir odada bulunur ve ifadeyi izler. Adli görüşme esnasında gerekli görülen ek sorular kulaklıkla haberdar edilir ve eksik kalan bilgilerin alınması sağlanır (<http://www.hsyk.gov.tr>).

ÇİM' nde görev almış Cumhuriyet Savcısı (CS, 2016)' nın konunun önemini şu şekilde açıklamıştır; çocuk istismarı vakalarının en önemli ayaklarından biri, istismara uğrayan çocuğun ÇİM' nde savcılık makamı tarafından ifadesinin alındığı bölümdür. Ancak adli görüşme esnasında çocuk ile savcılık makamı arasında köprü görevi üstlenen adli görüşmeciler ile ciddi iletişim kopuklukları yaşanmaktadır. Sorgulama sırasında kulaklığı sadece dinleme amaçlı kullanıldığı için, adli görüşmeciye olayın can alıcı noktalarında soru yöneltilmemektedir. Bu sebeple olayın açıklığa kavuşmasında etkili olacak soruları zamanında soramamaktayız ve belkide sanığın yakalanamamasına sebep olmaktadır (CS., 2016).

Görüşmeyi yapan kişi çocuğun bilgilerini, güvenilirliğini ve doğruyu yanlıştan ayırma yeteneğini dikkatlice değerlendirmelidir. Anlatım sırasında mağdurun ani heyecana kapılması, korkması gibi değişen duyguları da kaydedilmelidir. Bilgiler çocuğun kendi sözleriyle ve dikkatle kaydedilmelidir (Polat, 2006).

Öykü alırken çocuğun spontan reaksiyonları da kaydedilmelidir. Çocukla ilişkisi olan kişilerle ayrı ayrı görüşülmelidir. Aileden alınan öyküde çocuğun doğum öyküsü, daha önce hasar görüp görmediği, hastanede yatıp yatmadığı, acil servise ne sıklıkta getirildiği, ağız ve beslenme öyküsü, diğer sorunları, olayın oluş şekli ve tıbbi tedavi

başvurusu için gecikme olup olmadığı, olay sırasında çocuğun bakımından sorumlu olan kişinin hastaneye getirilirken çocuğa eşlik edip etmediği araştırılmalıdır. Görüşme sonunda toplanan veriler rapor haline getirilerek açık bir şekilde tarihlendirilmelidir. Bu rapor hemen en yakın sosyal hizmetler ve çocuk esirgeme kurumu ve ilgili adli makamlara gönderilmelidir (Jain AM. (1999),(Tercier A., (1998).

Sosyal Hizmetler Uzmanı (SHU 2, 2016)'nın yaptığı açıklama oldukça önem arz etmektedir; adli görüşmeci çocukla yaptığı ön görüşme sonrasında adli görüşme esnasında mağdur çocuk ile yapacağı görüşme tekniklerini merkezde görevlendirilmeden önce aldığı eğitim ile gerçekleştirmektedir. Adli görüşmeci mağdur çocuktan elde etmesi gereken bilgileri çeşitli teknik ve tecrübelerinden yararlanarak almaktadır. Adli görüşmenin sonuna doğru çocuktan bir iki dakikalık izin isteyerek odadan çıkar ve aynanın arkasında dinlemede olan görevlilerden akıllarına takılan cevabını alamadıkları veya eksik kalan soruları alarak tekrar odaya girer ve görüşmeye devam eder. Mağdur çocuk ile görüşme sonunda yeterli bilgi alındıktan sonra çocuğa teşekkür edilerek sonlandırılır. Bazı ÇİM'inde ekran uygulaması yapıldığı gerekli eksik kalan soruları aynalı odadan adli görüşmeciye iletiildiği şeklinde uygulamalar bulunmaktadır ancak adli görüşme uzmanlarımız bu uygulamayı tam konsantrasyon sağlandığı esnada hakimiyetlerini kaybedebildiklerini belirtirken. Güzel bir gelişme olarak değerlendiren uzmanlarımız bulunmaktadır. Uzmanlarımız yöntemlerin tamamen adli görüşmecinin mağdur çocukla görüşme esnasında kendini rahat hissetmesi ile ilgili bir durum olarak açıklamaktadırlar (SHU 2, 2016).

ÇİM'nde görev yaptığı süre zarfında yaşadıkları sıkıntılara değinen Cumhuriyet Savcısı bazı vakalarda adli görüşmeci çocukla oyun tarzında konuşmalar yaparak olayın detaylarını öğrenmeye çalışırken bu durum saatlerce sürebiliyor. Eğer o anda soru yöneltilemezse, önemli refleks cevaplar ne yazık ki alınamamaktadır. ÇİM personeli

daha çok sağlık, tedavi ve psikolojisi yönünden çocuğun ifadesini almaya çalıştığını ve bunun da çok doğal olduğunu vurgularken. Ancak bizim yönlendireceğimiz sorular sıcağı sıcağına olmadığı için şu aşamada istediğimiz soruları, doğru zamanlamayla yönelterek çocuktan bilgi alma şansını yakalayamıyoruz. Belki de önümüzdeki en büyük sorunun bu olduğu yönünde açıklamalarda bulunmuştur (CS., 2016).

ÇİM' nde Psikiyatrik Muayene

Merkezde adli görüşmesi tamamlanan istismar mağduru çocuğun bilişsel, duygusal ve sosyal açılardan nasıl etkilendiğinin saptanması. Aile bireylerinin nasıl etkilendiklerinin saptanması. Çocuğun korunmasına ilişkin ana-babanın planlarının değerlendirilmesi. Çocuğun adli görüşme esnasında intihar vb. klinik bir durum sezilirse psikiyatrik muayene sağlanmaktadır. Psikiyatrik tedavi ve izlem planının yapılmasını gerektirmektedir (<http://www.hsyk.gov.tr>).

Adli görüşme sonrasında uzman tarafından gerekli görüldüğu durumlarda Mağdur çocuğun muayenesi ÇİM' nde bulunan hekim çocuk psikiyatristi tarafından yapılır. Adli görüşme ve muayene sürecinde çocuğun kısa süreli koruma ve tedavi tedbiri bu merkezde yürütüldür. Çocuk tedavi ve rehabilitasyon amacıyla uzun süreli tedavi ve izlem planı için ÇİM tarafından uygun merkezlere yönlendirilir. Çocuğun izlemi (tıbbi ve yasal) ÇİM tarafından yapılır.

Yapılan araştırmalarda meta-analizler sonucunda çocukluk çağında yaşanan istismar olayların sonucu yetişkinlikte yaşanan anksiyete bozuklukları, depresyon, uyku ve yeme bozuklukları ve intihar girişimlerinin çocukluk çağında yaşanmış istismar vakaları ile ilgili olduğu saptanmıştır (Christian, Cindy.; James, Crawford.; Emalee, Flaherty.; Rich, Kaplan.; Robert, D.Sege ve Ark., 2011). ÇİM' nde görev yapan Adli Görüşme Uzmanı (AGU., 2016) Adli görüşme esnasında adli görüşmeci mağdur çocuk gelişim aşamasına göre

travmayı ağır yaşıyorsa ve intihar eğilimi şüphesi oluştuysa psikiyatrik muayene ve izlemi sağlanmaktadır (AGU., 2016).

Sosyal Hizmetler Uzmanımız adli görüşme sonunda eğer cinsel istismara ilişkin şüphe oluşmadı ise çocuk sahip olduğu risklerin durumuna göre psikiyatrik değerlendirme ya da sosyal hizmet yaklaşımı için gerekli kurumlara yönlendirilir (SHU 2, 2016).

Çocuk İzlem Merkezi' nde Tıbbi Muayene

İstismar mağduru çocuğun adli görüşmecinin ön görüşme yaptığı esnada tecavüz şüphesi söz konusu olduğu durumlarda ise Savcının onayı ile aileden onam alınarak çocuğun muayenesi ÇİM'nde bulunan hekimler Adli Tıp Uzmanı ve Çocuk Hekimi tarafından yapılır. Vücudun tümü (cinsel organlarda olmak üzere) detaylıca muayene edilir, gerekli durumlarda fizik bulgular görüntülü olarak kaydedilir (<http://www.hsyk.gov.tr>).

ÇİM' ne gelen mağdur çocuğun gerekli inceleme ve görüşmeler yapılırken kaydedilmesi için: Çocuktan sözlü ve anne-babadan yazılı bilgilendirilmiş onam alınması hukuki olarak çok önemlidir.

Sosyal Hizmetler Uzmanı adli tıp uzmanlarının ÇİM açısından önemli aktörlerden biri olduğunu açıklarken; Ülkemizde cinsel istismar alanında adli tıp uzmanı sayısı oldukça yetersiz ve hastanelerde iş yoğunluğu nedeniyle hizmet veren adli tıp uzmanlarının ÇİM' e katkıları ne yazık ki sınırlı ölçüde kalmaktadır. Bütün bunlar göz önüne alınırsa, özellikle kriminal bölgelerde gerek savcılarının ve gerekse adli tıp uzmanlarının iş yükü, ÇİM' nde görev alan savcı ve adli tıp uzmanlarını da zor durumda bırakabilmektedir (SHU 1, 2016).

Cinsel istismara maruz kalmış 77 olgu üzerinde yapılan çalışma sonucunda, 59 olgunun %76,6 genital penetrasyon gözlemlenmiş bunun da 15' inin %25,4 anal penetrasyon olduğunu bildirmiştir (Edgardh, K.;

Krogh, GV.; Ormstad, K., 1999). Uzmanlarımızın yaptığı çalışmanın sonucuna göre istismar olgularında genital penetrasyonun oranının yüksek olduğu görülmektedir.

ÇİM' ne veya emniyet birimlerine yapılan ihbarlarda hızlı bir şekilde ulaşılmaması ve çocuğun zaman kaybetmeden merkeze ulaştırılarak gerekli inceleme ve muayenelerin yapılması bulguların elde edilmesi açısından önemlidir.

Çocuk cinsel istismar vakalarında adli delillerin olayın oluş saatini takip eden 72 saat bitmeden tespit edilmesi gerekmektedir. Gerekli süre içinde seminal sıvı veya her türlü bulgunun bulunamaması ile sonuçlanmaktadır. En fazla adli delilin 24 saat içinde başvuran olgularda % 90 ile saptanabildiği 24 saatten sonra ise yapılan sperm, seminal sıvı analizlerinde anlamlı sonuca ulaşamadığı ancak iç çamaşırlarının bu durumda önem kazandığını ve analiz için alıkonulması gerekliliğini belirtmişlerdir (Christian, CW.; Lavelle, JM.; De Jong, AR.; Loiseil, J.; Brenner, L.; Joffe, M., 2000). Çocuk cinsel istismarında kesin tanının konulabilmesi için zaman kaybetmeden alanında uzmanlar tarafından yapılan dikkatli inceleme ve bulguların toplanmasıyla mümkün olmaktadır. İstismar vakalarında ne kadar fiziki lezyonlar bulunsun da gerekli analizlerin zamanında yapılmasının önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

Cinsel istismar olgularında olayın gerçekleşme durumlarına göre mağdurun kendini korumak amaçlı mücadelesi sonucu saldırganın bir takım bulguları mağdurun üzerinde bulunmaktadır ve bilinçli bir muayenenin önemi mahkemeye yansıyan vakalarda önem arz etmektedir. ÇİM veya emniyet birimlerine yapılan ihbarlarda hızlı bir şekilde ulaşılmaması ve çocuğun zaman kaybetmeden merkeze ulaştırılarak gerekli inceleme ve muayenelerin yapılması bulguların elde edilmesi açısından önemlidir.

Sonuç

Geleceğimizi emanet edeceğimiz çocuklarımızın, gerek aile ve gerekse toplum içinde sağlıklı bir maziye sahip olarak yetiştirilmesi, sağlıklı bir gelecek açısından büyük bir önem arz etmektedir. Bu anlamda bilinçli aile, duyarlı sosyal çevre ve bütünlüyci olarak yasal düzenlemeler ile konuya hassasiyet gösteren devlet kurumları disiplinler arası uyum içerisinde çalışmalıdır.

Çocuğa yönelik cinsel istismar vakaları son yıllarda hızla artarak bütün dünyanın gündeminde önemli bir yer tutmaktadır. Çocuğa yönelik şiddeti incelediğimizde, çocuk istismarı kelimesinin çocuğa yönelik olarak uygulanan şiddetlerin tüm boyutlarını ele alan bir kavram olduğunu görmekteyiz. Bütün dünyada olduğu gibi ülkemizde de çocuk istismarının sık olarak görüldüğü ve bu durumun başlangıcının yıllar öncesine kadar uzandığı vurgulanmıştır (Polat, 2007).

Cinsel istismara maruz kalan çocukların, yaşadıkları travmaları defalarca tekrarlanmasından ve onları örselenmekten korumak amaçlanmıştır. Çocuğun beyanın alınması, muayenesinin yapılması, aile ile görüşmelerin sağlıklı bir zeminde yürütülmesi ve tüm bulguların rapor edilmesi için gerekli personel ve ekipmanların oluşturulduğu çocuk odaklı devlet tarafından yürütülen bir projedir bu. Sağlık Bakanlığı'na bağlı bir hastane çatısı altında, cinsel istismar mağduru, çocuğun tekrar örselenmesini engelleyecek biçimde, ilgili kurumlarla koordinasyon içinde çalışan, bütün adli, sosyal ve tıbbi işlemlerin tek merkezde yapılmasına olanak sağlayan fizik donanımlara sahip bir kuruluştur.

Yaşadığı olumsuzluklar nedeniyle travmaya uğrayan çocuk için ÇİM'nde "çocuk dostu" bir ortam oluşturulmuş ve bugün ÇİM' in üstlendiği görev sayesinde ciddi bir sorun olan ikincil örselenme durumları ortadan kalkmıştır.

ÇİM' inde çocuğun yüksek çıkarları ve mağdur ailelerin verilerinin gizliliği esas alınarak, yazışmalarda mağdur çocukların isimlerinin kullanılmadığı özel yazılımlar kullanılmaktadır. Çocuk İzlem Merkezlerinde çocuk bilgilerinin gizliliği kadar, merkezlerin gizliliği, hastahane bünyesinde sağlık ve adli işlemlerin aynı noktada yürütülmesi de sağlanmaktadır. ÇİM'nde adli görüşme odası, aile görüşme odası, küçük yaş için oyun odası, ergen için oda, dinlenme odası, muayene odası, adli görüşmenin yapıldığı oda, tıbbi muayene odası, aile bekleme odası, savcı odası, idari oda, mutfak, lavabo ve banyo bulunmaktadır.

Çocuğun cinsel istismarına yönelik bir ihbar alınması durumunda ya da bu yönde şüphe duyulduğunda önce kolluk kuvvetlerine veya doğrudan Cumhuriyet Savcılığına bildirilir. Cumhuriyet Savcısı' nın talimatıyla biran evvel ÇİM' ne götürülen çocuğun adli süreci başlamış olur ve buna paralel olarak çocuk için barodan avukat temin edilir. Bu alanda özel eğitim almış kolluk kuvvetleri sivil araçla, dikkat çekmeyecek bir şekilde çocuğu alma işlemini gerçekleştirir (<http://www.hsyk.gov.tr>).

Cinsel istismar mağduru çocukla adli görüşme yapılan ön görüşmede; çocuğun gelişimsel özellikleri değerlendirilmekte, çocukla iletişim sağlanarak cinsel istismar olayına ilişkin çocuktan ön bilgi alınmakta, adli görüşme hakkında çocuğun bilgilenmesi ve merkezi tanınması sağlanmaktadır. Çocuğun gelişimsel dönemi ile uyumlu olup olmadığı değerlendirilerek, böylelikle çocuktan elde edilecek bilgiye dair beklentiyi ve detayları belirlemede yardımcı olmaktadır ve aynı zamanda soruların biçimi ve içeriği de belirlenmiş olmaktadır. Ön görüşmenin başka bir amacı da adli görüşme öncesi mağdur çocuğun ortama alışması, yaşadığı travmadan uzaklaşması, rahatlaması ve adli görüşmeye hazırlanmasıdır. Mağdur çocuk ile ön görüşme yapılırken diğer taraftan alanında uzman olan personel (psikolog, sosyal çalışmacı) tarafından aile görüşme odasında çocuğun birinci dereceden

yakını ile aile görüşmesi yapılır. Aileden; çocuk ve aile yaşantılar ile alakalı bilgi alınması, olaya dair tepki ve tutumlarının, çözüm yollarının değerlendirilmesi, ihtiyaçlarının belirlenmesi, uygun kurum ve kuruluşlara yönlendirilmesi, ailenin adli süreç ile ilgili bilgilendirilmesi, çocuğa yönelik sergilenmesi gereken tutum ve davranışlarla ilgili bilgilendirilmesi vb. konularını içeren görüşme yapılmaktadır. Çocukla ilişkisi olan kişilerle ayrı ayrı görüşülmelidir. Aileden alınan öyküde çocuğun doğum öyküsü, daha önce hasar görüp görmediği, hastanede yatıp yatmadığı, acil servise ne sıklıkta getirildiği, ağız ve beslenme öyküsü, diğer sorunları, olayın oluş şekli ve tıbbi tedavi başvurusu için gecikme olup olmadığı, olay sırasında çocuğun bakımından sorumlu olan kişinin hastaneye ulaştırılırken çocuğa eşlik edip etmediği tespit edilmelidir. Görüşme sonunda toplanan veriler rapor haline getirilerek açık bir şekilde tarihlendirilmelidir. Bu rapor hemen en yakın sosyal hizmetler ve çocuk esirgeme kurumu ve ilgili adli makamlara gönderilmelidir (Jain AM, 1999), (Tercier A, 1998).

ÇİM'e gelen mağdur çocuğun gerekli incelemelerinin ve görüşmelerinin yapılırken kaydedilmesi için: Çocuktan sözlü ve anne-babadan yazılı bilgilendirilmiş onam alınması gerekmektedir. Uzmanlarımız bazı durumlarda ailelerden onam almanın zorluğunu yaşadıklarını ve ikna edebilmek için oldukça uğraşı verdiklerini belirtmişlerdir (AGU., 2016). Aile bireylerinin nasıl etkilendiklerinin tespiti ve çocuğun korunmasına dair ana babanın planlarının değerlendirilmesi önemlidir. Aile görüşmesi ve adli görüşme sonunda her iki görüşme ayrıca değerlendirilir. İstismar mağduru çocuk ve aile ile ilgili sağlıklı bir çalışmanın yapılabilmesi için çocukların getirildiği mahallelerin, sokakların yani olayın yaşandığı suç mahallinin sosyo - ekonomik yapısının net bir şekilde incelenmesinin gerekliliğini belirtmiştir (SHU 1, 2016). İstismar mağduru çocuktan ifade alınırken ÇİM görev alan personel alanında uzman olan (psikolog, sosyal çalışmacı) tarafından aynalı bir odada, ses ve görüntü kaydı

yapılmaktadır. Çocuktan ifade alındığı sırada; Cumhuriyet Savcısı, kolluk kuvveti, SHEÇEK personeli, çocuğun avukatı, adli tıp uzmanı/ çocuk psikiyatristi aynanın arka tarafındaki bir odada bulunur ve ifadeyi izler. Adli görüşme esnasında gerekli görülen ek sorular kulaklıkla haberdar edilir ve eksik kalan bilgilerin alınması sağlanır (<http://www.hsyk.gov.tr>).

Görüşmeyi yapan kişi çocuğun bilgilerini, güvenilirliğini ve doğruyu yanıştan ayırma yeteneğini dikkatlice değerlendirmelidir. Anlatım anında mağdurun ani heyecana kapılması, korkması gibi değişen duyguları da kaydedilmelidir. Bilgiler çocuğun sözleriyle ve özenle kaydedilmelidir (Polat, 2006).

Önemli sorunlardan bir diğeri ise adli tıp uzmanlarının ÇİM açısından önemli aktörlerden biri olduğudur. Ülkemizde cinsel istismar alanında adli tıp uzmanı sayısı oldukça yetersiz ve hastanelerde iş yoğunluğu nedeniyle hizmet veren adli tıp uzmanlarının ÇİM' e katkıları ne yazık ki sınırlı ölçüde kalabilmektedir. Bütün bunlar göz önüne alındığında özellikle kriminal bölgelerde gerek savcıların ve gerekse adli tıp uzmanlarının iş yükü, ÇİM' nde görev alan savcı ve adli görüşme uzmanlarını da zor durumda bırakabilmektedir (SHU 1, 2016).

Adli görüşme tamamlandıktan sonra çocuğun muayenesi ÇİM' nde bulunan hekim çocuk psikiyatristi tarafından yapılır. Adli görüşme ve muayene sürecinde çocuğun kısa süreli koruma ve tedavi tedbiri bu merkezde yapılır. Çocuk tedavi ve rehabilitasyon amacıyla uzun süreli tedavi ve izlem planı için ÇİM tarafından uygun merkezlere yönlendirilir. Çocuğun izlemi (tıbbi ve yasal) ÇİM tarafından yapılır. Eğer cinsel istismara dair şüphe oluşmadıysa çocuk sahip olduğu risklerin durumuna göre psikiyatrik değerlendirme ya da sosyal hizmet yaklaşımı için gerekli kurumlara yönlendirilir. Cinsel istismarın çocuk üzerindeki olumsuz etkileri çok sayıda bilim insanı tarafından araştırma konusu yapılmış olup çocukluk döneminde yaşanan cinsel istismar gibi

olumsuz yaşam deneyimlerinin fiziksel olarak beyin gelişimini olumsuz yönde etkilediğini aynı zamanda psikiyatrik ve fiziksel hastalıklara neden olarak bunların yanı sıra oluşan bu olumsuz etkilerin epigenetikle sonraki kuşaklara miras olarak aktarıldığı konusunda farklı noktalara dikkat çekmiştir (Neigh, G.N.; Gillespie, C.F., 2009). Yapılan araştırmalarda meta-analizler sonucunda çocukluk çağında yaşanan istismar olayların sonucu yetişkinlikte yaşanan anksiyete bozuklukları, depresyon, uyku ve yeme bozuklukları ve intihar girişimlerinin çocukluk çağında yaşanmış istismar vakaları ile ilgili olduğu saptanmıştır (Christian, Cindy.; James, Crawford.; Emalee, Flaherty.; Rich, Kaplan.; Robert, D.Sege ve Ark., 2011).

Sosyal Hizmetler Uzmanımız istismar mağduru çocukların ÇİM' nden sonra, yargı sürecinde ve koruma, bakım ve sağlık tedbirlerinin uygulanma sürecinde aile ve çocuk sistem gereği yalnız kalmaktadırlar. Cinsel saldırı olgularının psikiyatrik muayenesinden sonra mağdurun travma ile başedebilmesi ve mümkün olduğunca yaşamına sağlıklı devam edebilmesi için ruhsal bulguları tanı koymak amaçlı olarak raporlarında belirtmeleri önem taşımakta olduğunu belirtmiştir (SHU 3, 2016).

Öneriler

- ÇİM' nde incelenen vakaların işlemleri bittikten sonra ÇİM' nde işlemleri biten çocuğun adli süreçte duruşmaya tekrar çağırılıp çağırılmadığı ile ilgili bilgi bulunmamaktadır. ÇİM' inden sonraki aşamaların takip edilebilmesi için kurumlar arası koordinasyonun sağlanması gerekmektedir.
- Çocuk cinsel istismar vakalarında adli delillerin olayın oluş saatini takip eden 72 saat bitmeden tespit edilmesi gerekmektedir. Gerekli süre içinde seminal sıvı veya her türlü bulgunun bulunamaması ile sonuçlanmaktadır. En fazla adli delilin 24 saat içinde başvuran olgularda % 90 ile saptanabildiği 24 saatten sonra ise yapılan sperm, seminal sıvı analizlerinde anlamlı sonuca ulaşamadığı

ancak iç çamaşırlarının bu durumda önem kazandığını ve analiz için alıkonulması gerekliliğini belirtmişlerdir (Christian, CW.; Lavelle, JM.; De Jong, AR.; Loissell, J.; Brenner, L.; Joffe, M., 2000). İstismar vakalarında ne kadar fiziki lezyonlar bulunsa da gerekli analizlerin zamanında yapılmasının önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır. Bu süreçte çocuğun yaşadığı olayı kabullenmesi, ailenin baskı görmesi ya da tehdit edilmesi, suç unsurlarının saklanması gibi önemli sonuçları ortaya çıkarabilmektedir. ÇİM'nde görev alan personelin adli görüşmeye katılımı delillerin kaybolmaması açısından çok önemlidir ve bekletilmeden yapılabilmesi için çalışan personel sayısının arttırılması gerekirken ayrıca koordinasyon içinde çalışacak kurumların hassasiyet göstermeleri gerekmektedir.

- Cinsel saldırı mağdurunun muayenesi delil kaybını önleyecek ve mağdurun olası tekrarlı muayenelerden doğacak travmasını ortadan kaldıracaktır. Bu durumun yanısıra bünyesinde adli tıp uzmanı da barındıran aynı zamanda cinsel saldırılara karşı önleyici ve destekleyici hizmetlerin de verilebileceği ÇİM' nin gerekliliği açıktır. Ancak bu merkezlere yansıyan vakaların cinsel saldırı ile ilgili detaylı çalışmaların yapılması, demografik verilerin sunulması, uygulamada yaşanan aksaklıkların tartışılması, konunun öneminin anlaşılması ve gerekli tedbirlerin alınması açısından değerlidir. ÇİM'nde incelemesi yapılan mağdurların bilgileri veri havuzunda paylaşılması, muhtemel gelecek vakalara yaklaşımda deneyimlerin ve bilginin paylaşımının faydalarından yararlanılması sistemde görev alan uzmanları rahatlatacaktır.
- ÇİM'ne gelen istismar mağduru çocuğun tecavüz durumlarında bir takım tetkiklerinin yapılabilmesi için hastane içerisinde dolaştırılmaktadır. Travma yaşayan çocuğun dolaşması yerine, merkezde sadece muayenesi değil her türlü tetkiki yapılabilmelidir. Bu sebeple Adli tıp uzmanı sayısının az olması, biyolojik materyallerin toplanması için gerekli alet ve ekipmanın bulunmaması temel eksikliklerdir bu sorunun ÇİM'nde eğitimi

uzmanlar tarafından yapıyor olması istismara maruz kalan çocuk için olumlu istismarcı için ise olumsuz bir sonuçtur.

- ÇİM tarafından toplumun istismar konusunda eğitim ve bilinçlendirilmesi, risk gruplarının tespit edilerek önleyici tedbirler alınması, sosyal destek ve sistemlerinin zenginleştirilmesi oldukça önemlidir. Önleyici tedbirler anlamında merkezlerde çocuğa, aileye, öğretmene vb. muhtemel olabilecek ya da gerçekleşmiş vakalar hakkında ne yapabileceği ve nasıl bir yol izleyebileceği ile ilgili bilgi alabileceği uzmanların bulunması muhtemel konular hakkında bilgi ve süreç ile ilgili danışabileceği birimlerin kurulması yararlı olacaktır.
- ÇİM'nde çalışan personelin sağlıklı görev yapabilmeleri için 7/24 güvenliğinin sağlanması kaçınılmazdır. Çünkü istismara uğrayan çocuğun tıbbi ve adli destek alması esnasında şüpheli ve yakınları tarafından olayın örtbas edilmesi için çocuk ve ailesine baskı kurması ancak bu yolla engellenebilir. Bu önlem ÇİM personelinin de güvenlik içerisinde görevlerini yapmalarına olanak sağlayacaktır.
- Elbetteki ülkemizde yapılanma sürecinde olan ÇİM ile ilgili gerek mevzuatta, gerekse işleyişte birtakım eksiklikler göze çarpmakta, bunlardan ilki iyi eğitilmiş personel ve uzman sıkıntısı yaşanıyor olmasıdır. Özellikle işin adli yönüne baktığımızda, savcılarının iş yoğunluğu nedeniyle, vakalarla yeterli çalışma sürelerine sahip olamaması savcılarının merkeze katılamamasına veya gecikmeli katılımı ile sürecin sağlıklı işleyememesine dolayısıyla da çeşitli sıkıntılara yol açmaktadır. Bu durumun yaşanmaması için vakalara katılımda Savcılarımızın hassasiyet göstermeleri gerekmektedir.
- Merkezde görev yapan personelin, aile-çocuk ve toplum ilişkileri konusunda yurtiçi ve yurtdışı bilimsel araştırmalar yapmaları, hizmetiçi eğitimlerle bilgilerini güncellemeleri faydalı sonuçlar doğuracaktır. İstismar mağduru çocuğun yaşadığı ağır travmayı ortadan kaldırmaya destek sağlamak amacıyla, çocuk dostu bir

ortam ile bu önemli merkezin işleyişi bakımından olumlu katkıları söz konusu olacaktır.

- Kurumlar arasında koordinasyon ve işbirliği sağlanması merkez açısından oldukça önem arz etmektedir. Disiplinlerarası paylaşımlar çocuğun haklarını ve yüksek çıkarlarını ön planda tutacaktır. Sivil toplum kuruluşlarının hassasiyetinden ve tecrübelerinden yararlanmak vakaların mağdur çocuk yararına sonuçlanmasında önemli bir katkı sağlayacaktır. Merkezlerin sağlıklı bir çalışma yürütmesi, mağdur ve yakınlarının yaşadıkları çirkin olay sonrası sığınabilecekleri bir kurumun olduğunun, sivil toplum kuruluşları ile birlikte ortak çalışmalarla farkındalık kampanyaları başlatılarak toplumun her kesimine anlatılması yararlı olacaktır.
- Söz konusu çocuk ve çocuğun istismarı olunca, adli vakanın incelenmesi sırasında adli personelin adli psikiyatri disiplininden azami bir şekilde yararlanması çocuk ve ailesi yararına sonuçlar doğuracaktır. Çeşitli tıbbi konular, yasal kavram ve sorunlarla ilişkileri adli tıp başlığı altında incelenirken, klinik psikiyatri, nöroloji, kriminoloji, sosyoloji gibi pek çok bilim dalı, yasalarla tanımlanan çocuk yaş grubunda ve ailelerine destek noktasında önemli bir misyon üstlenmektedir. Uzmanların istismar mağduru çocukların merkezde ki süreci tamamlanıp ailesine teslim edildikten sonra psikolojik desteğe ihtiyacının uzun süreler devam edebileceği düşünülerek merkez tarafından psikolojik destek devamlılığı sağlanması mağdur ve aile için yararlı olacaktır.
- Adli görüşmenin temel ilkelerini sağlamama ya da eksik bırakma uzman ve mağdur açısından önemlidir. Gerekli bilgiye ve tecrübeye sahip olmayan adli görüşmeci sanığın yakalanamamasına veya vakanın yanlış yönleneğine sebep olabilmektedir. Bu durumun önlenmesi için merkezlerde görevlendirilecek personelin gerekli donanım ve hizmet içi eğitimin sürekliliği önem kazanmaktadır. Adli görüşmelerde hataların önlenmesi için ise: Eğitimin sürdürülmesi, yapılandırılmış görüşmelerin kullanılmasının önemine ve

süpervizyon almanın hataları minimuma indirilmesi gerekmektedir.

- Çocuk cinsel istismarının sağlıklı toplum ve mutlu gelecek için kalıcı ve global bir çözümün aslında sadece bir aileyi, bölgeyi ya da ülkeyi değil bütün dünyayı saran bu virüsten kurtarmak için gerekli olduğunu ortaya koymaktadır. Sağlıklı bir gelecek için acil önlemler alınması, çocukların güvenli bir ortamda yaşamlarını sürdürmelerinin sağlanması gerekmektedir. Çocuk istismarını gerçekleştiren kişinin profili ne olursa olsun uygulanan yöntemler hemen hemen birbirinin kopyası niteliğinde olduğu unutulmamalıdır. İster kırsal alanda, ister modern bir şehirde hatta gelişmemiş sömürge ülkelerinden tutun dünyaya yön verebilen modern ülkelere kadar çocukların maruz kaldığı cinsel istismarı çözüm üretilmesi gereken ciddi bir sorun olarak karşımızda durmaktadır. Bunun için bütün disiplinlerden yararlanmak ve ortaya çıkacak gelişmelerin tüm dünya düzleminde gerçekler paylaşılarak insanlık adına paylaşımlarda bulunulması gerekmektedir.

İstismar mağduru çocuğun topluma kazandırılması noktasında merkezin mevcut işleyişinin devamı olarak sosyal aktivitelerle ve çeşitli çalışmalarla çocuk ve aileyi güçlendirme çalışmaları yapılmalıdır. İstismar mağduru olan çocukların hayatlarında bir fark yaratmaya çalışılarak ve destek çalışmaları yapılarak çocuk dostu merkezlerimizi daha güçlü ve yararlı olması çocuklarımızın çocukluklarını çok daha güzel yaşayabilmesi temennisiyse.

KAYNAKÇA

- [1] AGU., (2016), Adli Görüşme Uzmanı, Çocuk İzlem Merkezi Adli Görüşmecisi Personeli Uzman Görüşü.
- [2] Christian, CW.; Lavelle, JM.; De Jong, AR.; Loisell, J.; Brenner, L.; Joffe, M., (2000), Forensic evidence findings in prepubertal victims of sexual assault. Pediatrics s;106:100-104.
- [3] Christian, Cindy.; James, Crawford.; Emalee, Flaherty.; Rich,

- Kaplan.; Robert, D.Sege ve Ark., (2011), “Protecting Children from Sexual Abuse By Health Core Providers” Child Abuse and Neglect Pediatrics.
- [4] CS., (2016), Cumhuriyet Savcısı, Çocuk İzlem Merkezi Adli Görüşme Savcısı Uzman Görüşü.
- [5] Edgardh, K.; Krogh, GV.; Ormstad, K., (1999), Adolescent girls investigated for sexual abuse history, physical findings and legal outcome. Forensic Science International, s; 104:1-15. 118.
- [6] Jain, AM., (1999), Emergency department evaluation of child abuse. Emerg Med Clin North A, s; 17:575-593.
- [7] KK., (2016), Kolluk Kuvvetleri Uzmanı, Çocuk İzlem Merkezi Adli Görüşmeci Personeli Uzman Görüşü.
- [8] Neigh, G.N.; Gillespie, C.F., (2009), and Nemerof, C.B. The Neurobiological Toll of Child Abuse and Neglect. Trauma, Violence & Abuse,s;10 (4), 389-410.
- [9] Polat, O., (2006), Ensest, Aile İçi Cinsel Tecavüz. Nokta kitap, İstanbul, s; 198-201.
- [10] Polat, O., (2007), Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı 1 Tanımlar, Seçkin Yayıncılık, Ankara..
- [11] Polat, O., (2007), Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı 2 Önleme ve Rehabilitasyon, Seçkin Yayıncılık, Ankara.
- [12] SHU 1, (2016), Sosyal Hizmetler Uzmanı, Çocuk İzlem Merkezi Adli Görüşmeci Personeli Uzman Görüşü.
- [13] SHU 2, (2016), Sosyal Hizmetler Uzmanı, Çocuk İzlem Merkezi Adli Görüşmeci Personeli Uzman Görüşü.
- [14] SHU 3, (2016), Sosyal Hizmetler Uzmanı, Çocuk İzlem Merkezi Adli Görüşmeci Personeli Uzman Görüşü.
- [15] Tercier A., (1998), Child abuse. Maer JA (ed). Emergency Medicine. 4th Ed. St. Louis: Mosby, s: 1108-1118.
- [16] World Health Organization (WHO)., (2006), Preventing child maltreatment: a guide to taking action and generating evidence, Genova.

İnternet Kaynakaları

- [17] Url-1<<http://www.hsyk.gov.tr>> 13.01.2016, Uz. Dr. Fadime Okur YÜKSEL, Ankara ÇİM Sorumlu Hekimi Türkiye Koordinatörü Sunumu Erişim 10 Ocak 2013.